

DOGOVOR

o načinu uresničevanja protestnih zahtev slovenskih kmetov

I.

Podpisniki tega dogovora uvodoma ugotavljajo in soglašajo:

- da so Sindikat kmetov Slovenije, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Zveza kmetov Slovenije, Zveza slovenske podeželske mladine, Združenje hribovskih in gorskih kmetov Slovenije ter Zveza kmetov Slovenije (v nadaljevanju: kmetijske organizacije) dne 7. marca 2024 na predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Roberta Goloba naslovili dokument Protestne zahteve slovenskih kmetov (v nadaljevanju: protestne zahteve);
- da v protestnih zahtevah kmetijske organizacije zahtevajo uresničitve ključnih navedenih zahtev do 15. 3. 2024;
- da se v primeru, da protestne zahteve ne bi bile uresničene oz. ne bi zagotovili pisne zaveze k uresnitvi, napoveduje vseslovenski protest kmetov za 19. 3. 2024.

II.

Stranke tega dogovora so soglasne, da so protestne zahteve iz poglavja I. Priloge 1 dogovorjene in s tem se zaključijo pogajanja v zvezi s protestnimi zahtevami.

V prilogah 1 do 4 so podane obrazložitve izpolnitve posameznih zahtev, ki so sestavni del tega dogovora.

III.

Vlada Republike Slovenije se zavezuje, da bodo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za naravne vire in prostor in Ministrstvo za finance, v okviru svojih pristojnosti tvorno sodelovali s kmetijskimi organizacijami.

IV.

Z dnem podpisa tega dogovora se pogajanja zaključijo, vzpostavlja pa se utečen postopek z rednim vključevanjem kmetijskih organizacij skozi delovni proces Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za finance in Ministrstva za naravne vire in prostor.

V.

Ta sporazum se sklene v 8 (osmih) izvodih.

VI.

Dogovor začne veljati s podpisom vseh podpisnikov.

Priloga 1: Obrazložitev izpolnitve protestnih zahtev
Priloga 2: Izhodišča/principi za načrtovanje in urejanje voda
Priloga 3: Pridobivanje zemljišč in plačilo odškodnin
Priloga 4: Upravljanje populacij velikih zveri

Kmetijske organizacije:

Sindikat kmetov Slovenije,
ki ga zastopa
g. Anton Medved

Kmetijsko gozdarska zbornica
Slovenije,
ki jo zastopa
g. Roman Žveglič

Zadružna zveza Slovenije,
ki jo zastopa
g. Borut Florjančič

Zveza Slovenske podeželske
mladine,
ki jo zastopa
ga. Eva Golob

Združenje hribovskih in gorskih
kmetov Slovenije,
ki ga zastopa
g. Janez Beja

Zveza kmetov Slovenije,
ki jo zastopa
ga. Irena Ule

Vlada Republike Slovenije:

Mateja Čalušič
ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano

V Ljubljani, 18. marec 2024

Priloga 1: Obrazložitev izpolnitve protestnih zahtev

1. IZKLJUČITEV OMD IZ OBDAVČITVE

Zahtevamo spremembo Zakona o dohodnini, ki bo vključevala spremembo 26. člena na način, da bo ponovno določena oprostitvev izplačil OMD v celoti.

Stopnja realizacije: Zahteva je delno realizirana.

Obrazložitev:

Vlada RS se je seznanila s predlogom kmetijskih organizacij, da se OMD izvzame iz obdavčitve. Zavedati se je potrebno, da je ta zahteva vezana na spremembo zakonodaje in kot taka ni v celoti v pristojnosti vlade. Vsak predlog za spremembo davčne zakonodaje je potrebno skrbno proučiti in analitično ovrednotiti, ne zgolj z vidika vpliva na posamezno skupino zavezancev, temveč tudi z vidika širšega davčnega sistema in morebitnega neutemeljenega razlikovanja glede na druge skupine zavezancev v primerljivih položajih. Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP) in Ministrstvu za finance smo prisluhnili kmetijskim organizacijam glede pomislov o pravilnosti izračuna katastrskega dohodka v povezavi z metodologijo za izračun OMD plačil, ki so bili izraženi na predhodnih sestankih. Za naslavljanje teh vprašanj bosta obe ministrstvi skupaj do konca aprila pripravila analizo metodologije za določanje katastrskega dohodka in OMD plačil. Na podlagi ugotovitev delovne skupine bodo po potrebi oblikovani ukrepi v smeri pravičnejšega upoštevanja težjih predelovalnih pogojev pri določitvi katastrskega dohodka in OMD plačil ter morebiten razmislek o spremembah obstoječe davčne obravnave OMD plačil.

Kmetijske organizacije so povabljene k sodelovanju pri pregledu metodologij za določanje katastrskega dohodka in OMD plačil.

2. UMEŠČANJE IN IZGRADNJA VODNE INFRASTRUKTURE TER KMETIJSKA DEJAVNOST

Zahtevamo izvedbo sestankov za posamezna območja umestitve vodne infrastrukture ter zagotovilo, da se bo pri umeščanju in izgradnji upoštevala kmetijsko dejavnostjo preko izpolnjevanja zgornji točk (a, b, c, d, e, f, g in h).

Obrazložitev:

Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3) določa cilje, načela in pravila urejanja prostora, udeležence, ki delujejo na tem področju, vrste prostorskih aktov, njihovo vsebino in medsebojna razmerja, postopke za njihovo pripravo in sprejetje (v nadaljnjem besedilu: postopki priprave), njihovo izvedbo ter postopke umeščanja, podrobnejšega načrtovanja in dovoljevanja prostorskih ureditev državnega pomena. Določa tudi prostorske ukrepe in druge akte urejanja prostora, instrumente in ukrepe zemljiške politike ter spremljanje stanja prostorskega razvoja, delovanje prostorskega informacijskega sistema in izdajanje potrdil s področja urejanja prostora.

Namen urejanja prostora je doseganje trajnostnega prostorskega razvoja s celovito obravnavo, usklajevanjem in upravljanjem njegovih družbenih, okoljskih in ekonomskih vidikov.

Za načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena je pristojna občina, v območju katere leži načrtovana prostorska ureditev. Za načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena je pristojna država.

Pristop načrtovanja ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti temelji na celovitem urejanju porečij, kjer so ključne strokovne podlage, ki upoštevajo tudi prilagajanje na podnebne spremembe. Ukrepi se določijo na ravni celotnega porečja. Glede na značilnost posameznega

ukrepa se preveri, ali veljavni prostorski akti dopuščajo načrtovane ureditve, in določijo se območja, za katera je treba pripraviti prostorsko izvedbeni akt.

V primeru hudourniških območij je tako v povirnih delih večji poudarek na ukrepih, vezanih na zadrževanje naplavin in plavja, v ravninskih delih pa vodotoke umirjamo in iščemo možnosti razlivanja in zadrževanja visokovodnih konic. Pri tem se prednostno preučijo možnosti zadrževanja voda na državnih in občinskih zemljiščih oziroma se poskuša v čim večji meri izogniti umeščanju vodnih objektov na najboljša kmetijska zemljišča. Določitev osnovnega koncepta rešitev je vezana na usklajevanje varstvenih ciljev ustreznih deležnikov, kar se usklajuje v postopku priprave prostorskih aktov, v katerem se tudi preučijo različne možnosti ter njihovi učinki in vplivi na okolje.

Osnovni pogoj za učinkovitost vodne infrastrukture je v prvi vrsti ustrezno vzdrževanje vodne infrastrukture in vodotokov. Vendar samo z vzdrževanjem ni možno zmanjševati pogostosti poplav, saj se stanje v prostoru spreminja, spreminja pa se tudi podnebje. Čeprav je Vlada RS v zadnjem času vzdrževanju namenila bistveno več sredstev kot v preteklosti, bo treba k reševanju protipoplavne varnosti pristopiti s celovitim urejanjem vodotokov in izvesti ukrepe, s katerimi bomo preprečili škodljivo delovanje voda. To pa nujno vključuje tudi zadrževanje vode izven poseljenih območij. Poleg navedenega bo treba okrepiti tudi zavest lastnikov zemljišč ob vodotokih, da nepospravljena sečišča ob hudourniških strugah in skladiščenje lesa, bal in drugih materialov ob strugah vodotokov močno poslabšajo poplavno varnost. Prav tako je treba mostove načrtovati tako, da ne pride do zajezitve strug vodotokov.

Zagotavljanje poplavne varnosti je niz dejavnosti in ukrepov, ki jih bo treba izvajati, da bi bilo načrtovanje potrebnih vodnogospodarskih ureditev čim bolj racionalno in učinkovito. K poplavni varnosti bomo torej morali prispevati vsi.

Kmetijske organizacije ste zahtevale, da se pri umeščanju vodnih zadrževalnikov opravijo določene dejavnosti. V nadaljevanju vam podajamo odgovor k posameznim točkam te zahteve:

a. celovita presoja vplivov na okolje, zdravje ljudi in živali;

Stopnja realizacije: zahteva je realizirana, se že izvaja skladno z obstoječimi predpisi.

Obrazložitev:

Celovita presoja vplivov (CPVO) na okolje je upravni postopek, ki se izvaja na podlagi Zakona o varstvu okolja. Postopek CPVO se izvede za plan (to je tudi DPN, OPN), ki ga na podlagi zakona sprejme pristojni organ države ali občine za področja urejanja prostora, upravljanja voda, gospodarjenja z gozdovi, ribištva, rudarstva, kmetijstva, energetike, industrije, prometa, ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami, oskrbe prebivalstva s pitno vodo, telekomunikacij in turizma, ki predstavljajo okvir za presojo vplivov na okolje, ali če se z njim določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je treba izvesti presojo vplivov na okolje ali se zanj zahteva presoja sprejemljivosti po predpisih o ohranjanju narave.

Postopka CPVO ni mogoče prilagajati zahtevam posameznih deležnikov, saj podrobnejšo vsebino in obseg informacij, ki jih mora zagotavljati okoljsko poročilo, ki se pripravi v postopku CPVO, določa Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje. V postopku CPVO se ugotavljajo vplivi plana na okolje, ki so lahko neposredni, daljinski, kumulativni in sinergijski, kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni, trajni in začasni, pozitivni in negativni, in se nanašajo na biotsko raznovrstnost, živalstvo, rastlinstvo, tla, vodo, zrak, podnebne dejavnike, materialne dobrine, kulturno dediščino skupaj z arhitekturno in arheološko dediščino, krajino, prebivalstvo in zdravje ljudi ter njihova medsebojna razmerja.

b. analiza negativnih vplivov na tla in pridelke, saj bodo pridelki po poplavih neuporabni, prizadete površine degradirane, škodo pa bo treba oceniti in sanirati:

- **nujen je načrt monitoringa za zemljišča in pridelke vključno z izvajalcem in plačnikom monitoringa,**
- **potrebno je oceniti negativni vpliv na prodajo pridelkov in sklepanje dolgoročnih pogodb,**
- **zaradi vpliva zadržanih vod kmetijski pridelki tudi ne bodo dobili certifikatov (integrirana pridelava, ekološka pridelava, izbrana kakovost idr.) za prodajo, kar bo pomenilo posledično odpoved pogodb;**

Stopnja realizacije: zahteva je v realizaciji - izračun škode na kmetijskih zemljiščih znotraj suhih zadrževalnikov je v teku, skladno z 90. čl. ZV-1.

Obrazložitev:

Zaradi težav, nakopičenih čez več desetletij, na katere opozarjajo tudi kmetje, je Ministrstvo za naravne vire in prostor (v nadaljnjem besedilu: MNVP) skupaj z DRSV začel pripravljati izhodišča za sistemsko reševanje zemljišč znotraj suhih zadrževalnikov. Prizadevanja grejo v smeri, da se kmetijska zemljišča znotraj zadrževalnikov odkupijo in se pod posebnimi pogoji oddajajo v najem. Kadar so kmetijska zemljišča v zasebni lasti ali v najemu, se izvede cenitev nastale škode zaradi poplav skladno s 5. odstavkom 90. člena ZV in ZureP-3.

Za zahtevke za nastale škode iz leta 2023 so bile že izdelane cinitve, v skladu s katerimi bo izvedeno izplačilo v letu 2024, za kar so zagotovljena proračunska sredstva.

Praksa izplačevanja tovrstnih škod ni uveljavljena, zato je v pripravi protokol, s katerim bodo ti postopki transparentni in učinkoviti. Plačilo škod bo temeljilo na cenitvenih poročilih o škodi in bo izdelano po zaključku aktivacije suhega zadrževalnika. Protokol bo usklajen med MNVP in MKGP in bo podlaga za izplačevanje vseh prihodnjih škod.

Odstranjevanje naplavin po zaključeni aktivaciji suhega zadrževalnika je naloga izvajalcev obvezne gospodarske javne službe upravljanja voda. Tudi v tem primeru se pripravljajo spremembe s katerimi bo lastnikom zemljišč znotraj suhih zadrževalnikov ponujena možnost, da naplavine odstranijo sami, pri čemer se navedeni strošek obračuna v okviru odškodnine, ki bo izplačana v okviru 90. člena ZV-1.

Dolgoročna sistemska rešitev tega problema pa je odkup zemljišč tudi znotraj obstoječih zadrževalnikov.

C. analiza stanja na posameznem kmetijskem gospodarstvu (KMG):

pred izgradnjo zadrževalnikov (nepremičninski in ekonomski status) in po izgradnji ter prikaz vseh možnih posledic za KMG. Analiza mora vključevati osnovne podatke o vsakem KMG, ki ima zemljišča na območju zadrževalnika: osnovni podatki kmetije, kmetijska zemljišča v uporabi (lastna in najem), % zemljišč kmetije izven zadrževalnika in % zemljišč kmetije znotraj zadrževalnika, zgradbe, kmetijska mehanizacija in strojna oprema, štale za živali, trajni nasadi, njive z zelenjavo in poljščinami, namakalni sistemi, vrednost tržne proizvodnje vključno s porabo v gospodinjstvu in izračun BDV pred izgradnjo zadrževalnika, delovna sila, gospodarska vitalnost KMG pred izgradnjo zadrževalnikov, gospodarska vitalnost kmetijskega gospodarstva zaradi izgube pogodb za prodajo pridelkov in nezavarovanih površin v dobi trajanja zadrževalnikov, vendar najmanj za obdobje 35 let, kar je normalna delovna sposobnost ene generacije na kmetiji;

Stopnja realizacije: zahteva je realizirana.

Obrazložitev:

V okviru izdelave okoljskega poročila za OPN, OPPN ali DPN je predvidena izdelava različnih strokovnih podlag med katerimi sta tudi Analiza kmetijskih zemljišč in preveritev vplivov glede ekonomike kmetijskih gospodarstev (vezano na dokončno mejo gradbenega posega) in Analiza bonitet kmetijskih zemljišč (vezano na dokončno mejo gradbenega posega).

Temu področju bo v prihodnje namenjena večja pozornost.

d. priprava individualnih sanacijskih oziroma poslovnih načrtov za prestrukturiranje KMG:

- **terminski plan in predračunska vrednost naložb,**
- **viri financiranja (javni z dinamiko financiranja),**
- **stanje zadolženosti kmetijskega gospodarstva,**
- **vir za vračilo kreditov kmetijskega gospodarstva (izključno javni vir),**
- **finančna analiza,**
- **vrednost proizvodnje in izračun bruto dodane vrednosti po prestrukturiranju kmetijskih gospodarstev,**
- **bilanca stanja po zaključeni naložbi,**
- **bilanca uspeha,**
- **dinamične ocene,**
- **finančni tok,**
- **ekonomski tok in dinamične ocene uspešnosti naložbe,**
- **metoda vračila eventualnih investicijskih vlaganj KMG,**
- **interna stopnja donosnosti, kritična tveganja,**
- **finančni podatki,**

Stopnja realizacije: zahtevo bo možno realizirati po sprejemu uredb o DPN ter skladno z ugotovitvami CPVO postopkov.

Obrazložitev:

Izdelava sanacijskih načrtov je smiselna samo, kadar je KMG tako prizadeto, da bi zahtevalo prestrukturiranje KMG. Iz navedenega razloga so sanacijski načrti smiselni za srednje in močno prizadeta KMG.

Obveznost izdelave sanacijskih načrtov ni predpisana, zato je treba določitev meril za prizadetost KMG in obvezo v zvezi z izdelavo sanacijskih načrtov ugotavljati v fazi postopka CPVO in ugotovitve vključiti v Uredbo o DPN, kar je podlaga za izdelavo sanacijskih načrtov in enakopravno obravnavo vseh KMG na območju prostorskega akta.

Podoben pristop je bil uveljavljen že pri pripravi državnega prostorskega načrta za državno cesto od priključka Šentrupert na avtocesti A1 Šentilj–Koper do priključka Velenje jug.

e. ovrednotenje vpliva statusa poplavno območje na cenilno vrednost kmetijskih zemljišč, nepremičnin in premičnin kmetije v primeru menjave, prodaje ali hipoteke za najem kredita;

Stopnja realizacije: zahteva je v postopku realizacije.

Obrazložitev:

Poplavna območja so določena s poplavnimi kartami. Ne gre za pravni režim ampak za stanje okolja, v katerem se nahajajo zemljišča.

Pretekli dogodki so pokazali, da voda išče prostor, ki ji je bil odvzet, kar je treba upoštevati pri oblikovanju protipoplavnih ukrepov. V preteklosti se je z intenzivnim kmetovanjem in umeščanjem stavb na poplavna območja vodi jemalo prostor, ki ga je ta v preteklosti imela za razlivanje. Na poplavljenih zemljiščih so bile izvedene melioracije, prav tako so se ponekod kmetijska zemljišča pomikala vse bližje vodotokom, zato se danes soočamo tudi s poplavljanjem teh zemljišč. Pri tem se je treba zavedati, da je poplavljanje vodotoka ob strugi v času povišanih vodostajev naraven pojav, in temu prilagoditi rabo tal. Kmetijska zemljišča je treba načrtovati in jih upravljati tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Trenutno poteka priprava sprememb poplavne uredbe, ki bo obravnavala področje umeščanja novih stavbnih zemljišč in dejavnosti na poplavna območja in pripomogla k izboljšanju stanja v prihodnje.

- f. pogodbeni zaveza investitorja za plačilo odškodnin zaradi zmanjšanja vrednosti nepremičnin in pridelkov ter drugih nadomestil, ki bodo izhajali iz ostalih škod zaradi predvidenih posegov;***
- g. priprava zakonskih podlag: sprejem zakona o zagotavljanju sredstev državnega proračuna za nadomeščanje izpada dohodka in za poplačilo oškodovancev v obliki rente ali drugih načinov poplačila škod;***

Stopnja realizacije: zahteva je realizirana, se že izvaja skladno z obstoječimi predpisi.

Obrazložitev:

Škodo, ki nastane pri obratovanju suhega zadrževalnika, določa 5. točka 90. člena Zakona o vodah (ZV-1). DRSV je že skladno z veljavno zakonodajo dolžna opraviti oceno škode ob aktivaciji suhega zadrževalnika in jo izplačati, zato zaveza DRSV kot investitorja ali sprejetje novega zakona nista potrebna.

V letu 2024 so za ta namen zagotovljena proračunska sredstva. Za zahtevke za nastalo škodo iz leta 2023 so bile že izdelane cenitve, v skladu s katerimi bo izvedeno izplačilo.

- h. določitev upravljalca oz. vzdrževalca sistema zadrževalnikov ter postopkov sanacije po odtoku zadrževalnih voda. Določen mora biti način odstranjevanja mulja, izvajalec čiščenja, plačnik čiščenja, časovnica čiščenja in mesto odlaganja mulja.***

Stopnja realizacije: zahteva je realizirana, se že izvaja skladno z obstoječimi predpisi.

Obrazložitev:

Skladno z 2. odstavkom 4. člena ZV-1 je opravljanje posameznih upravnih nalog varstva voda, urejanja voda in odločanja o rabi voda ter upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč v pristojnosti države in se organizira v izpostavah organa v sestavi ministrstva, pristojnega za opravljanje posameznih nalog upravljanja voda. Upravljanje zadrževalnikov tako izvaja DRSV prek obveznih javnih gospodarskih služb urejanja voda.

MKGP, MNVP in MOPE že izvajajo dejavnosti glede priprave smernic za ravnanje z naplavinami, ki bodo podlaga za izvajalca obvezne gospodarske javne službe urejanja voda oziroma lastnika zemljišča, če bo naplavine odstranjeval sam.

3. SPREMEMBA UREDBE O PRAVILIH POGOJENOSTI

Zahtevamo spremembe v prilogi 1 Uredbe o pravilih pogojenosti (UL RS, št. 166/22, 34/23 in 2/24) in sicer zahteve za zavezanca št.: 2-8, 33-37, 53-56 in 57.

Stopnja realizacije: zahteva je delno realizirana.

Obrazložitev:

DKOP 2

Skladno z Uredbo o pravilih pogojenosti (Uradni list RS, št. 2/24) se za leto 2024 za namene DKOP 2 šteje območje Cerkniškega jezera, kot bo v kratkem označeno na javnem pregledovalniku grafičnih podatkov RKG. Kot so bile kmetijske organizacije že seznanjene, pa se bo za leto 2025 izvajanje DKOP 2 razširilo še na druga območja. Sloj bo pripravljen na način, da se bo upoštevala kmetijska praksa na teh območjih.

DKOP 9:

MKGP je območje v okviru DKOP 9 revidiral. Iz območja so izključena zemljišča, ki so pomembna z vidika generacijske pomladitve, ekološkega kmetovanja, konkurenčnosti in namakanja. V zvezi z novo opredelitvijo OOTT za namen DKOP 9 se MKGP zaradi pripomb Evropske komisije (EK) še usklajuje z Evropsko komisijo.

DKOP 4:

Za leto 2024 se DKOP 4 varovalni pasovi tehnično izvajajo na enak način kot v letu 2023, kar pomeni, da se varovalni pasovi ne bodo izrisovali v okviru zbirne vloge. Se pa mora nosilec KMG seznaniti z informativnim slojem in v naravi poskrbeti, da na območju varovalnih pasov kmetuje v skladu z zahtevami DKOP 4 iz uredbe o pravilih pogojenosti, kar se bo preverjalo s pregledi na kraju samem. Pri tem bi poudarili, da je izjema za določene posevke npr. ozimnih žit na varovalnih pasovih veljala samo za leto 2023, od vključno leta 2024 dalje je na varovalne pasu dovoljena plitka obdelava ter so lahko prisotne trave, travne mešanice, detelja, lucerna, travno deteljna mešanica, deteljno travna mešanica, samonikle rastline, grmovje ali drevesa.

DKOP 8

Dne 12. februarja 2024 je Evropska komisija objavila Uredbo (EU) št. 2024/587, ki določa možnost odstopanja pri DKOP 8, vendar le za leto 2024, in sicer je poleg uveljavljanja površin prahe in krajinskih značilnosti kot neproizvodnih površin nosilcem KMG omogočena še možnost izpolnjevanja zahteve s površinami posejanimi z rastlinami, ki vežejo dušik in/ali površinami z vmesnimi posevki.

MKGP bo možnost odstopanja pri DKOP 8 implementiralo, in sicer bo s spremembo uredbe, ki ureja pogojenost (uredba bo kmalu poslana v medresorsko usklajevanje) dodana možnost, da za zagotovitev obveznega minimalnega deleža neproizvodnih površin in elementov iz DKOP 8 za leto 2024 zavezanci namenijo najmanj 4 % ornih zemljišč na ravni kmetijskega gospodarstva, ki jih zagotovijo z:

- neproizvodnim zemljiščem ali značilnostmi, vključno s praho iz zahteve številka 53. iz Priloge 1 k Uredbi o pravilih pogojenosti (Uradni list RS št. 2/24) in/ali;
- rastlinami, ki vežejo dušik in/ali;
- rastlinami, ki štejejo kot vmesni posevki.

Evropska komisija pripravlja spremembo osnovnega akta Sveta in Parlamenta za strateške načrte SKP tudi v delu pogojenosti. Slovenija bo možnosti, da upošteva specifične pri določanju standardov, izkoristila v največji možni meri, kar bo dovoljevala spremenjena uredba.

4. DOSTOPNOST IN DOVOLJ SREDSTEV ZA KMETIJSKO OKOLJSKE PODNEBNE UKREPE

Zahtevamo povečanje sredstev za KOPOP in SOR ter zagotovilo, da se plačila ne bodo zniževala, da bodo omogočeni novi vstopi v operacije KOPOP in SOR ter da bo možno tudi povečanje površin že vključenih.

Stopnja realizacije: zahteva je delno realizirana.

Obrazložitev:

Predlog je, da se omogoči dodatno povečevanje površin v okviru prevzetih obveznosti in nove vstopne za tiste operacije kmetijsko-okoljsko-podnebnih plačil (v nadaljnjem besedilu: KOPOP) in operacijo lokalne sorte (SOR), pri katerih so ciljne vrednosti za leto 2027 dosežene in celo presežene že v letu 2023, z znižanjem plačila za 15 % za vse upravičence.

Kmetje lahko v letu 2024 brez posledic odstopijo od izvajanja prevzetih obveznosti, če se s spremembami ne strinjajo. Plačila za leto 2023 jim bodo izplačana v celoti, če so izpolnili vse predpisane zahteve.

5. ZMANJŠANJE POPULACIJE ZVERI IN DIVJADI NA NOSILNO KAPACITETO OKOLJA

Zahtevamo zmanjšanje populacije zveri in divjadi na nosilno kapaciteto okolja ter nadaljnje učinkovito upravljanje z zvermi in divjadjo. Rešitve je potrebno poiskati pred začetkom letošnje pašne sezone.

DIVJAD:

Stopnja realizacije: zahteva je delno realizirana.

Z divjadjo se upravlja na podlagi načrtov upravljanja z divjadjo. V postopku sprejemanja teh načrtov imajo ključno vlogo tudi nevladne kmetijske organizacije. Vrsti divjadi, ki povzročata največ škode v kmetijstvu, sta divji prašič in jelenjad. V vseh lovsko upravljavskih območjih, kjer se omenjeni vrsti pojavljata, se je načrtovani odvzem v dvoletnih načrtih lovsko upravljavskih območij za leti 2023 in 2024 povečal glede na predhodni dvoletni načrt. Na ravni Slovenije se najnižji načrt odvzema divjega prašiča, ki ga morajo upravljavci dosežati, dviguje za 2.884 živali glede na predhodni dvoletni načrt, (navzgor je odvzem divjega prašiča neomejen) ob že predhodnem rekordnem odvzemu divjega prašiča v preteklih dveh letih. Podobno je pri jelenjadi, kjer se na ravni Slovenije načrt odvzema dviguje za 4.280 živali. Že v preteklem obdobju je bila realizacija odvzema jelenjadi nad načrtovano za skoraj 1.000 živali, kar kaže na zavedanje problematike tudi s strani upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom.

MKGP je sprejelo dodatne ukrepe v smeri zmanjševanja številčnosti divjadi (divjega prašiča in jelenjadi), in sicer:

Divji prašič:

- navzgor neomejen odvzem;
- lovna doba za vse kategorije divjega prašiča, razen svinj, preko celega leta;
- dovoljena uporaba strelnih namerilnikov z napravo za elektronsko ojačevanje svetlobe oziroma z infrardečo napravo ali namerilnikov s termičnim (IR) senzorjem (na podlagi Zakona o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Uradni list RS, št. 200/20; ZNUAPK).
- izplačilo finančnih spodbud za povečan odstrel (na podlagi ZNUAPK);
- višji dvoletni načrti odvzema.

Jelenjad:

- zgornja meja odstopanj pri realizaciji odvzema je povišana na 50 %;
- višji dvoletni načrti odvzema;
- novela zakona, ki je v pripravi, bo dovoljevala tudi lov v času zore in mraka.

Glede jelenjadi je z vidika upravljanja ključen občuten dvig dvoletnih načrtov odvzema, ki jih upravljavci lovišč in lovišč s posebnim namenom morajo dosežati. Na območjih, ki so z vidika številčnosti jelenjadi problematična, pa je ta dvig zelo visok (npr. v Triglavskem lovsko upravljavskem območju se načrt odvzema jelenjadi dviguje kar za 54 %).

V nekaterih lovsko upravljaljskih območjih, kjer jelenjad lokalno povzroča težave, se je odvzem močno povišal v tistih loviščih, kjer se pojavljajo težave (dvoletni načrti lovsko upravljaljskih območij namreč določajo tudi dvoletno višino odvzema posamezne vrste divjadi za vsako posamezno lovišče in lovišče s posebnim namenom). Torej, tudi če je npr. povišan odvzem jelenjadi na ravni lovsko upravljaljskega območja minimalen, je lahko zelo visok v tistih loviščih, kjer jelenjad povzroča težave. Glede dovolitve posebne opreme za orožje (npr. nočne optike) jo je treba obravnavati kot izjemo pri lovu jelenjadi in je ni mogoče enačiti s sprostitevami pri divjih prašičih, ki jo imamo zaradi visoke stopnje ogroženosti na podlagi epizootioloških razmer glede afriške prašičje kuge v sosednjih državah. Poleg tega Bernska konvencija za vse živalske vrste iz družine jelenov prepoveduje merilne naprave za nočno streljanje, ki vsebujejo elektronski povečevalec ali pretvornik slike oziroma vse umetne vire svetlobe ali sredstva za osvetlitev cilja. Seveda pa lahko upravljavci lovišč v najbolj problematičnih območjih zaprosijo MKGP za izdajo odločbe za izredni poseg v populacije jelenjadi, da se dovoli lov na določene starostne in spolne kategorije navadnega jelena tudi zunaj lovne dobe ali na nelovnih površinah ali dovolitve nočnega lova ob naravni svetlobi (pred, v in po času polne lune).

Verjamemo, da bomo z izvajanjem vseh zgoraj navedenih ukrepov lahko učinkovito upravljali z divjadjo, tako da bo poskrbljeno za zdrave in vitalne populacije divjadi ter na drugi strani, da bodo škode od divjadi manjše in zato bolj vzdržne tudi z vidika kmetovanja.

Vse zgoraj navedeno je že bilo predstavljeno na sestankih s predstavniki kmetijskih organizacij in vodstvom MKGP, zato je bilo na sestanku konec junija 2023 tudi dogovorjeno, da se tematika divjadi umakne iz stavkovnih zahtev in da se rešuje ločeno na strokovnih sestankih.

MKGP je tudi v okviru ukrepov Programa razvoja podeželja 2014 -2020 (PRP 2014-2020) izvajal **ukrepe za varovanje premoženja in zagotavljanje konkurenčnosti kmetov z območja velikih zverí**, ki so namenjeni:

1. ureditvi stalnih večžičnih elektroograj in obor ter uporabi visokih elektromrež;
2. zapiranju črede čez noč na varno (objekti znotraj urejenega pašnika);
3. uporabi pastirskih psov.

Ukrepi v okviru PRP 2014–2020 so bili v pomoč pri varovanju pašnih živali pred velikimi zvermi, ne morejo pa ti ukrepi celovito reševati problematike sobivanja človeka z velikimi zvermi.

Prav tako pa je MKGP v letu 2020 pristopil tudi k izdelavi **Študije o Učinkovitosti ukrepov varovanja pred velikimi zvermi**, ki je objavljena na spletni strani ministrstva.

ZVERI:

Stopnja realizacije: zahteva je v postopku realizacije.

Obrazložitev:

MNVP že izvaja aktivnosti za zmanjševanje populacije rjavega medveda. Na podlagi strokovnih mnenj in ekspertiz vsako leto izda dovoljenje za odstrel določenega števila medvedov in aktivno sodeluje pri obrambi dovoljenja na upravnem sodišču. Na MNVP smo že prejeli novo ekspertizo strokovnjakov in strokovno mnenje ZGS in ZRSVN, na podlagi katerega bo v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku predvidoma v aprilu sprejelo ustrezno upravno odločitev. V letu 2023 je MNVP izdalo 27 odločb, odd tega 1 odločba za odvzem 230 osebkov, ki je bila realizirana v celoti in 26 t. i. ustnih odločb za odvzem 30 konfliktnih osebkov, od katerih je bilo odvzetih 10 osebkov.

Glede populacije volka je Vlada Republike Slovenije že februarja sprejela sklep, da ne nasprotuje predlogu Evropske komisije glede znižanja varstvenega statusa volka v okviru Bernske Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva. Slovenija je ob ratifikaciji Bernske konvencije sicer že leta 1999 dala pridržek do varstva volka. Poleg tega takšno ureditev statusa priporoča tudi stroka.

Za volka se skladno s Habitatno direktivo v utemeljenih primerih redno izdajajo odločbe za odstrel, pri katerih pa morajo biti izpolnjeni vsi predpisani pogoji, pretežno zaradi preprečitve resne škode. V letu 2023 so bile prvič izdane odločbe po skrajšanem postopku na način, da omogočijo takojšen odvzem volka iz narave, ko je kumulativno izpolnjenih več pogojev, v skladu s previdnostnim načelom (določena intenzivnost škodnih dogodkov, s čimer se izkaže resna škoda; odvzem v kratkem časovnem obdobju na območju pašnika, kar omogoči učenje tropa k odvratanju od pašnika; odstrel mlajših osebkov, zaradi preprečitve razpada tropa, kar lahko privede do še večje škode na rejnih živalih). MNVP je v letu 2023 izdalo 8 odločb za poseg v populacijo volka, s katerimi je bilo dovoljeno odvzeti 13 volkov in 11 križancev, realiziran odvzem je bil 3 volkovi in 5 križancev. Pri izdaji odločb je MNVP upošteval strokovna mnenja Zavoda za gozdove Slovenije in Zavoda RS za varstvo narave.

Conacija v smislu vzpostavitve območij brez volkov in brez rjavega medveda nasprotuje sodni praksi Sodišča EU in glede na Habitatno direktivo pravno trenutno ni dopustna. Mehka conacija v smislu odstrela večjega števila osebkov na območju največjih konfliktov se že izvaja tako za volka kot za rjavega medveda.

Za utemeljitev odstrela z večjim posegom v populacijo iz socio-ekonomskih razlogov na določenih območjih še ni bil izdelan ustrezen argumentiran strokovni predlog, če pa bo tak predlog podan, ga bomo na MNVP obravnavali.

Vlada RS oziroma MNVP, skupaj z ZGS in drugimi deležniki pa ne dela samo na zmanjševanju populacije volka in rjavega medveda, pač pa tako v okviru rednega kot projektnega dela skrbi za izvedbo številnih preventivnih ukrepov in sicer:

- izvaja odškodninski sistem za povračilo škod po zavarovanih vrstah,
- zagotavlja sredstva za izvedbo zaščitnih ukrepov pred napadi velikih zveri,
- zagotavlja redno spremljanje stanja populacij,
- izvaja preventivne ukrepe, izobražuje, ozavešča javnost in svetuje,
- izvajanje drugih ukrepov (npr. ravnanje z organskimi odpadki v naseljih, zmanjševanje smrtnosti na prometnicah, gradnja ekoloških mostov ipd.).

Zakon o ohranjanju narave za izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst, določa, da je oškodovanec upravičen do povrnitve odškodnine v višini dejanske škode, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst. Ni pravne podlage za povračilo posredne škode in izgubljenega časa, prav tako za takšno ureditev težko najdemo primerljivo evropsko državo, ki bi to urejala (izjema je Francija, kjer pa tak sistem ne prinaša pričakovanih učinkov). V letu 2023 je MNVP sklenil 20 pogodb za sofinanciranje nakupa opreme za zaščito premoženja pred velikimi zvermi v višini 61.758,33 evrov. Izplačanih je bilo 239.572,66 evrov za 364 škodnih zahtevkov za škodo, ki so jo povzročile velike zveri, v postopku je še 187 zahtevkov.

6. REDNA IN TAKOJŠNJA IZPLAČILA UKREPOV SKP NA RAVEN PRETEKLEGA OBDOBJA

Zahtevamo, da ARSKTRP za leto 2024 in nadaljnja leta zagotovi čimprejšnja in redna izplačila ukrepov SKP, in sicer v časovnih okvirjih preteklih obdobji.

Stopnja realizacije: zahteva je realizirana.

Obrazložitev:

Republika Slovenija je tako kot vse preostale države članice EU v letu 2023 začela novo obdobje skupne kmetijske politike. Dejavno smo pristopili k izvajanju strateškega načrta SKP 2023–2027 za Slovenijo, kar je prineslo tudi nekatere spremembe pri izplačilih sredstev. O predvidenih

terminskih okvirih izplačil smo javnost obvestili že pred začetkom kampanje zbirne vloge za leto 2023.

Vnos zbirnih vlog za leto 2023 se je začel 31. marca 2023 in je potekal do 10. julija 2023. Razlog za poznejši časovni okvir za vnos zbirnih vlog v letu 2023 glede na pretekla leta je v poznem sprejemanju evropske in tudi nacionalne zakonodaje. Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljnjem besedilu: ARSKTRP) je pri svojem delovanju odvisna od zakonodajnega okvira in informacijskih sistemov, ki jih vzpostavlja skupaj z zunanjimi izvajalci. Poleg vseh novosti na podlagi strateškega načrta SKP 2023–2027 za Slovenijo ter evropskih in nacionalnih pravnih podlag je Slovenijo avgusta 2023 prizadela še naravna nesreča (poplava), ki je ARSKTRP tudi dodatno dala več dela z reševanjem višje sile in med drugim povzročila, da se je rok za možnost dopolnitve zbirne vloge podaljšal z 2. 11. 2023 na 17. 11. 2023, kar je posledično podaljšalo dokončanje predvidenih nalog.

ARSKTRP se je na izvajanje skupne kmetijske politike pripravljala dalj časa. Orisi smernic tehnološkega vidika in številčnosti novih intervencij so nam hitro pokazali, da si bo treba močno prizadevati v smeri tehnoloških posodobitev, kadrovskih prilagoditev in prenosa znanja. Potrebna je bila izgradnja novih IT-sistemov, kot so sistem za spremljanje površin s komunikacijskim orodjem SOPOTNIK, sistem za vnos vlog in izračun izplačila intervencij, sistem za poročanje in drugi.

Dinamika izplačil za leto 2023 je v prvem letu izvajanja skupne kmetijske politike tako nekoliko drugačna kot v preteklem programskem obdobju. Pomemben razlog je v uvedbi sistema za spremljanje površin, s katerim se izvajajo upravne preveritve zahtevkov, vezanih na površino, in možnost dopolnitve zbirne vloge brez uporabe sistema sankcioniranja v primeru ugotovljenega neskladja. Rok za dopolnitev oziroma popravek zahtevka je bil do 17. 11. 2023. Rezultate ugotovitev, pridobljenih s pomočjo sistema za spremljanje površin, ARSKTRP objavlja od 1. 8. 2023 dalje, hkrati pa prek aplikacije SOPOTNIK poteka komunikacija med ARSKTRP in vlagatelji. V času od 1. 8. 2023 je bilo v aplikaciji SOPOTNIK s kmetovalci izmenjanih več kot 30.000 sporočil.

Po 17. 11. 2023, ko se je zaključil rok za spremembe in umike zahtevkov, je morala ARSKTRP za vseh 54.725 oddanih zbirnih vlog izvesti upravne preglede za preverjanje pogojev upravičenosti do plačil z uporabo računalniških orodij, tako da so se podatki iz zahtevkov preverjali glede na podatke iz podatkovnih zbirk ter pravnomočnih odločb in plačilnih nalogov drugih pristojnih organov, iz katerih lahko izhaja ugotovljeno neizpolnjevanje pogojev upravičenosti ali zahtev pogojenosti. Šele ko so se za vse oddane vloge izvedle upravne preveritve pogojev upravičenosti ter upoštevale ugotovitve kontrole na kraju samem, smo lahko začeli izračunavati zneske po enotah za posamezne intervencije.

Zavedamo se pomembnosti izplačanih sredstev upravičencem, zato delamo in se trudimo v smeri, da bodo sredstva izplačana po politiki ARSKTRP, to je transparentno, zakonito, pravočasno in pravilno. Z vsemi izkušnjami prvega leta izvajanja nove SKP in prilagoditvijo sistema bomo v prihodnjih letih skrajšali časovni okvir od prejema vlog do končnega izplačila.

Za intervencije iz zbirne vloge za leto 2024 bomo izplačila izvajali v enakih časovnih okvirih kot pretekla leta. To je: za plačila OMD predvidoma v decembru 2024, 80 % višine plačil za neposredna plačila v mesecu januarju 2025, končna plačila za neposredna plačila v mesecu aprilu in maju 2025, plačila za KOPOP, Dobrobit živali in Ekološko kmetovanje v mesecih od aprila do junija 2025.

7. ZNIŽANJE PRISTOJBINE ZA VZDRŽEVANJE GOZDNIH CEST

Zahtevamo spremembo Zakona o gozdovih v 49. členu, nato spremembo Uredbe o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest. V 6. členu Uredbe o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest se odmerna stopnja iz 14,7 odstotka popravi na 9,5 odstotkov.

Stopnja realizacije: zahteva ni realizirana.

Obrazložitev:

Prvi odstavek 38. člena Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 ZGO1, 115/06 ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16; v nadaljnjem besedilu: zakon) določa, da so gozdne ceste gozdne prometnice, ki so namenjene predvsem gospodarjenju z gozdom ter so sestavni del gozda ali drugega zemljišča, čez katero potekajo, in so javnega značaja. Tretji odstavek istega člena določa, da sredstva za vzdrževanje gozdnih cest zagotavljajo lokalne skupnosti iz lastnih sredstev in iz prihodkov iz 49. člena tega zakona ter Republika Slovenija. Četrti odstavek pa določa, da izvedbo vzdrževanja gozdnih cest zagotavlja lokalna skupnost na podlagi programa vzdrževanja, ki ga pripravi Zavod za gozdove Slovenije v sodelovanju z lokalno skupnostjo.

Prvi odstavek 49. člena zakona določa, da se lokalnim skupnostim prihodki za vzdrževanje gozdnih cest zagotovijo iz davka, odmerjenega od gozdnih zemljišč, v skladu z zakonom, ki ureja davek na nepremičnine.

6. člen Uredbe o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Uradni list RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15; v nadaljnjem besedilu: uredba) določa, da se pristojbina obračunava po stopnji 14,7 % od katastrskega dohodka gozdnih zemljišč. Pristojbina se za gozdna zemljišča v lasti Republike Slovenije odmeri po povprečni stopnji 20,0 % od katastrskega dohodka gozdnih zemljišč v lasti Republike Slovenije.

3. člen uredbe določa še, da plačujejo pristojbino lastniki gozdov: fizične in pravne osebe, ki so kot lastniki gozdnega zemljišča vpisani v katastrskem operatu po stanju na dan 30. junija leta, za katero se pristojbina odmerja. Pristojbina se ne plačuje od varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom, ki so razglašeni s predpisom vlade, in od gozdov v območjih, ki s cestami niso odprta. Šteje se, da območje ni odprto s cestami, če je večje od 100 ha in je povprečna pravilna razdalja več kot 1200 m in več kot 800 m za spravilo z žičnico.

Na podlagi odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-313/13-86 z dne 21. 3. 2014 (Uradni list RS, št. 22/14; v nadaljnjem besedilu: ustavna odločba), ki je razveljavila Zakon o davku na nepremičnine (Uradni list RS, št. 101/13; v nadaljnjem besedilu: ZDavNepr), se za izračun pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest, ki jo plačujejo lastniki gozdov, še naprej uporabljata 49. člen zakona ter uredba sicer razveljavljena z uveljavitvijo ZDavNepr. Navedena predpisa se v skladu z izrečno določbo 3. točke izreka ustavne odločbe uporabljata »do drugačne zakonske ureditve obdavčitve nepremičnin«. To pomeni, da ne moreta biti predmet nadaljnjih sprememb in dopolnitev, temveč se lahko uporabljata le v vsebini, kakršna je veljala ob prenehanju njune veljave.

Sprememba pravnih podlag načina izračuna pristojbin za vzdrževanje gozdnih cest v zakonu ali uredbi, ki ni predpis s področja davčne obravnave nepremičnin, bi pomenila tako s pravnosistemskega vidika kot z vidika neupoštevanja odločbe ustavnega sodišča protiustavnost takšnih zakonskih določb in kršitev načel pravne države.

Zakon o katastrskem dohodku (Uradni list RS, št. 63/16; v nadaljnjem besedilu: ZUKD-2) določa sistem ugotavljanja katastrskega dohodka za davčne namene in druge javne namene, določene z zakonom.

Katastrski dohodek je pavšalna ocena tržnega dohodka od dejavnosti kmetijstva in gozdarstva, ki bi ga bilo mogoče doseči s povprečno ravno pridelave kmetijskih in gozdarskih pridelkov na

kmetijskih in gozdnih zemljiščih v Republiki Sloveniji glede na njihovo proizvodno sposobnost. Ugotavlja ga ministrstvo, pristojno za finance.

ZUKD-2 določa pristojni organ za določitev katastrskega dohodka (Ministrstvo za finance) ter opredeljuje metodologijo izračuna katastrskega dohodka, potrebne podatke ter pristojnosti Ministrstva za finance, MKGP in Geodetske uprave Republike Slovenije. Zakon določa, da se morajo podatki, potrebni za izračun katastrskega dohodka, posodabljati vsaka tri leta. Prvič so se na novo izračunani podatki začeli uporabljati leta 2017. Izračunane vrednosti katastrskega dohodka so se uveljavljale postopno, in sicer v letu 2017 v višini 40 %, v letu 2018 v višini 55 % in v letu 2019 v višini 75 % izračunane vrednosti. V letu 2020 bi se morali upoštevati polno določeni zneski (100 %). Zaradi negotovosti in kriznih razmer v času epidemije covid-19 je bil sprejet Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUPOPVE), ki je določil, da se zneski katastrskega dohodka za lastnike gozdov, ki so fizične osebe, za leto 2020 znižajo za 50 %. Od leta 2021 olajšav oziroma znižanj zneskov katastrskega dohodka ni več.

Katastrski dohodek se za območja s posebnimi režimi za upravljanje z gozdovi zniža, in sicer za gozdne rezervate in varovalne gozdove brez možnega poseka za 100 % ter varovalne gozdove z možnim posekom in zaprte gozdove za 75 %.

Katastrski dohodek je bil prvič izračunan za obdobje 2017–2019. V drugem obdobju (2020–2022) se je dvignil v povprečju za 25 %. V tretjem obdobju (2023–2025) pa se je dvignil za 8 % glede na drugo obdobje oziroma 35 % glede na prvo obdobje.

Preglednica: Pregled sredstev za vzdrževanje gozdnih cest

Leto	Zasebni gozdovi				Državni gozdovi				Občine	SKUPAJ
	Pristojbine*	Proračun	Skupaj	Prist. / Skupaj	Pristojbine*	Proračun	Skupaj	Prist. / Skupaj	Proračun	
	EUR	EUR	EUR	%	EUR	EUR	EUR	%	EUR	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)**	(6)	(7)	(8)	(9)***	(10)	(11)
2015	1.520.000	912.686	2.432.686	62	530.000	360.375	890.375	60	1.081.616	4.404.677
2016	1.520.000	912.686	2.432.686	62	530.000	360.375	890.375	60	1.044.571	4.367.632
2017	1.520.000	912.686	2.432.686	62	530.000	360.375	890.375	60	1.373.908	4.696.969
2018	1.520.000	912.686	2.432.686	62	530.000	360.375	890.375	60	1.508.991	4.832.052
2019	2.188.998	1.078.163	3.267.161	67	731.709	360.394	1.092.103	67	1.232.344	5.591.608
2020	2.398.774	1.181.485	3.580.259	67	995.810	490.474	1.486.284	67	1.520.014	6.586.557
2021	1.989.999	1.960.297	3.950.296	50	1.330.379	655.262	1.985.641	67	1.296.009	7.231.946
2022	3.979.998	1.960.297	5.940.295	67	1.330.379	655.262	1.985.641	67	917.000	8.842.936

* - upoštevane so s strani FURS odmerjene pristojbine

Izračun deležev:

** - (5) = (2) / (4) * 100

*** - (9) = (6) / (8) * 100

**** - (12) = (2) / [(4)+(10)]*100

Vir podatkov: ZGS, MKGP

Iz preglednice je razvidno, da se je lastnikom zasebnih gozdov odmerjala pristojbina v višini 62–67 % glede na skupni razpoložljivi znesek (vsota pristojbin in proračunskih sredstev), razen v letu 2021, ko so bila sredstva odmerjenih pristojbin in proračunskih sredstev kot posledica izvajanja Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20, 61/20, 152/20 – ZZUOP, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 206/21 – ZDUPŠOP in 21/23 – odl. US) izenačena.

Glede na navedeno odločbo Ustavnega sodišča MKGP ne more sprejeti zahteve v zvezi s spremembo Uredbe o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest. MKGP je pripravljen na

nadaljnje pogovore na strokovni ravni in na osnovi podatkov. Zahteva se lahko realizira, če se pripravi primerna zakonodaja vezana na te nepremičnine.

Priloga 2: Izhodišča/principi za načrtovanje in urejanje voda

I. Stanje in cilji

Podnebne spremembe so razlog za vedno bolj pogoste, ekstremne naravne nesreče in intenzivne dogodke. Na eni strani se soočamo s poplavami, na drugi strani pa s sušnimi obdobji. Za prilagajanje podnebnim spremembam je treba pripraviti ustrezne strategije načrtovanja in upravljanja tako voda, naselij kot kmetovanja.

Slabo stanje vodne infrastrukture je posledica večletnega podhranjenega upravljanja z vodami (vzdrževanja in investicij).

Zato bo država zagotovila organizacijsko, kadrovsko, strokovno in finančno krepitev vodnogospodarskega področja. Pri načrtovanju in urejanju vodotokov bomo z vsemi ukrepi bistveno izboljšali stanje vodne infrastrukture tako, da bosta zagotovljena ustrezna pretočnost in zmanjšanje poplavne ogroženosti z zagotovitvijo odpornosti na podnebne spremembe. Ob tem se, ob sonaravnem urejanju voda, zagotovi tudi cilje varstva narave in ohranjanja kmetijskih ter gozdnih zemljišč.

II. Pristop k načrtovanju in urejanju vodotokov

1. DRSV, kot izhodišče za načrtovanje in urejanje voda, zagotovi izdelavo celovitih načrtov sistemsko povezanih ukrepov za vsa porečja in povodja s katerimi se zagotovi najbolj učinkovite ukrepe za zmanjševanje škodljivega delovanja voda. Zagotovi se tudi izdelava celovitih hidrološko hidravličnih študij za porečja oziroma povodja za zagotovitev odpornosti vodnogospodarskih ureditev na podnebne spremembe.
2. S ciljem zmanjševanja škodljivega delovanja voda država prioriteto (**ukrep 1**) za redno vzdrževanje zagotovi kontinuirano in stabilno financiranje, najmanj v višini, ki se jo zagotavlja v letu 2024. Zagotovi se večji nadzor in boljšo organiziranost obvezne gospodarske javne službe urejanja voda. Okrepi se tudi sodelovanje z občinami.
3. Podpira se dodatna investicijska vlaganja v vodnogospodarske ureditve, ki so bila desetletja zanemarjena. S tem se zagotovi bistveno zmanjšanje poplavne ogroženosti.
4. Pomemben ukrep je ureditev hudourniškega zaledja v povirnih delih vodotokov (**ukrep 2**). Zlasti s hudourniški objekti, ki umirjajo in v določeni meri zadržijo vodo, zadržijo naplavine in plavje.
5. Kadar ureditve v zgornjih delih vodotokov ne zadoščajo, so vodnogospodarski objekti, zlasti zadrževalniki, pomemben ukrep (**ukrep 3**) za zadrževanje poplavnega vala in kontroliranega odtoka voda in s tem največjega učinka za zmanjšanje poplavne ogroženosti naselij.
6. Pri načrtovanju ureditev na posameznih vodotokih se preuči, kako zmanjšati dolgotrajno zadrževanje razlivanja voda na kmetijskih zemljiščih.
7. Vodne ureditve je potrebno urejati znotraj vodnih in priobalnih zemljišč in posegati izven samo takrat, ko je treba zagotoviti vodi dodaten prostor za zagotavljanje učinkovitega zmanjševanja poplavne ogroženosti.
8. Pri pripravi naravovarstvenih smernic se bo upoštevalo, da je potrebno zagotoviti ustrezno pretočnost vodotokov in zmanjševanje poplavne ogroženosti.
9. Ob načrtovanju novih vodnogospodarskih objektov, ki bistveno posegajo na kmetijske površine (npr. zadrževalniki) se poleg ostalega obvezno preuči tudi socio-ekonomski vidik kmetijske dejavnosti, in sicer že v fazi priprave in izbora variantnih rešitev vodnogospodarskih objektov.
10. Ureditve v prostoru se načrtujejo usklajeno, tako da je zagotovljena racionalna raba prostora z iskanjem ustreznih rešitev. Lastnike zemljišč, ostale deležnike in javnost se vključi v zgodnje faze prostorskega načrtovanja.

11. Načrtovanje novih zadrževalnikov mora temeljiti na proučitvi možnih variant, na način, da se v največji možni meri izogne posegom na najboljša kmetijska zemljišča.

Usklajena lokacija zadrževalnikov v prostorskih aktih je dosežen družbeni konsenz na katerem temelji nadaljnje projektiranje, odkup zemljišč in izvedba ureditev.

Priloga 3: Pridobivanje zemljišč in plačilo odškodnin

1. Splošno

Priloga obravnava pridobivanje zemljišč za potrebe izvedbe vodnogospodarskih objektov in ureditev, urejanje statusa zemljišč znotraj suhih zadrževalnikov in plačilo odškodnin skladno z 90. čl. ZV-1.

2. Pridobivanje zemljišč za gradnjo vodnogospodarskih objektov, kjer kmetijska raba ne bo več možna

- Podlaga za pridobitev zemljišč je prostorski izvedbeni akt ali projektna dokumentacija.
- Na podlagi meje prostorskega izvedbenega akta ali meje gradbenega posega se izvede parcelacija, ki je podlaga za cenitev.
- Cena zemljišča se določi s cenoizvedbo, ki jo izvede sodno zapriseženi cenilec.
- V primeru KMG se pri cenoizvedbi upošteva tudi ekonomska škoda zaradi zmanjšanja proizvodnega potenciala.
- Cenoizvedba je podlaga za pripravo ponudbe za odkup zemljišč.
- Po sprejemu ponudbe sledi sklenitev kupoprodajne pogodbe.
- V primeru zahteve lastnika kmetijskega zemljišča za zagotovitev nadomestnega kmetijskega zemljišča, se izvede vse potrebne aktivnosti za identifikacijo razpoložljivih možnosti:
 - zemljišča v upravljanju SKZG,
 - zemljišča v upravljanju DRSV.
- V primeru, da je nadomeščanje izgubljenih kmetijskih zemljišč možno, se pripravi menjalna pogodba.
- V primeru, ko so vse možnosti sporazumne pridobitve zemljišč izčrpane in ne pride do sklenitve pogodbe, se izvede postopek razlastitve skladno z ZUreP-3. V primeru razlastitve razlaščenca pripada odškodnina na podlagi cenilnega poročila.
- Za KMG za katere se v postopku CPVO ugotovi pomembna prizadetost kmetijskega gospodarstva se obveza o izdelavi sanacijskih načrtov vključi v Uredbo o DPN, ki je podlaga za izdelavo sanacijskih načrtov v fazi pridobivanja zemljišč potrebnih za gradnjo.

3. Zemljišča znotraj suhega zadrževalnika, kjer se kmetijska raba ohrani

- Znotraj suhega zadrževalnika se ohranja kmetijsko rabo zemljišč.
- Podlaga za določitev zemljišč znotraj suhega zadrževalnika je območje prostorskega izvedbenega akta ali projektna dokumentacija.
- Lastnikom zemljišč znotraj suhega zadrževalnika se opcijsko ponudi odkup zemljišča ali sporazum za plačilo odškodnine na podlagi 90. čl. ZV-1.
- V primeru odkupa se smiselno uporabi postopek opisan v točki 2.
- V primeru sklenitve sporazuma ob aktivaciji suhega zadrževalnika (v primeru poplav) pripada lastniku oz. posestniku odškodnina določena s strani sodno zapriseženega cenilca. V sporazumu se določi tudi obveznost odstranitve naplavin, ki jo po dogovoru z lastnikom lahko izvede DRSV ali lastnik sam (ob nadzoru DRSV), kar se upošteva v izračunu odškodnine.
- Glede pravilne odstranitve naplavin in ravnanja z naplavinami bodo pripravljena navodila oz. smernice.

4. Izplačilo odškodnin na podlagi 90. čl. ZV-1

- Pristopi se k pripravi sporazumov z lastniki oz. posestniki zemljišč znotraj obstoječih suhih zadrževalnikov.
- Postopek se izvede, kot je opisano v točki 3.

Priloga 4: Upravljanje populacij velikih zveri

1. Izhodišča

Velike zveri so v Sloveniji zavarovane vrste, ki jih varuje tako mednarodna, kot evropska in slovenska zakonodaja. Pri tem Slovenija zasleduje dva osnovna cilja: dolgoročno ohranitev vseh treh vrst velikih zveri (rjavi medved, volk, ris) in zagotavljanje ravnovesja in sobivanje človeka z velikimi zvermi. Cilj je nadaljnje zmanjševanje konfliktov z velikimi zvermi. MNVP bo nadaljeval s proučevanjem tujih praks in izvajal aktivnosti za zagotavljanje sobivanja ter izboljšanje upravljanja velikih zveri.

2. Pristop za zmanjševanje konfliktov

1. **Za upravljanje z velikimi zvermi bo MNVP nadaljeval s stalnim in aktivnim vključevanjem stroke in deležnikov**, tudi preko rednega delovanja posvetovalne strokovne in interesne skupine, ki sta bili imenovani v letu 2023. Zadnji sestanek interesne posvetovalne skupine 15. 3. 2024, v kateri so tudi predstavniki kmetijskih organizacij, je bil namenjen dialogu o nadaljnjih aktivnosti za izboljšano upravljanje z velikimi zvermi.
2. **Nadaljevali bomo aktivnosti za regulacijo populacije rjavega medveda. Na MNVP smo za leto 2024 že prejeli novo ekspertizo strokovnjakov in strokovno mnenje ZGS in ZRSVN, na podlagi katerega bo v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku predvidoma v aprilu sprejelo ustrezno upravno odločitev.**
3. **Glede populacije volka je tudi na priporočilo stroke Vlada Republike Slovenije Republika že februarja sprejela sklep, da ne nasprotuje predlogu Evropske komisije glede znižanja varstvenega statusa volka v okviru Bernske Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva. Za volka se skladno z veljavno Habitatno direktivo v utemeljenih primerih redno izdajajo odločbe za odstrel, pri katerih pa morajo biti izpolnjeni vsi predpisani pogoji, pretežno zaradi preprečitve resne škode. V letu 2024 bomo izdajali odločbe po skrajšanem postopku na način, da omogočijo takojšen odvzem volka iz narave ob izpolnjevanju pogojev (večja intenzivnost škodnih dogodkov, s čimer se izkaže resna škoda; odvzem v kratkem časovnem obdobju na območju pašnika, kar omogoči učenje tropa k odvrčanju od pašnika; odstrel mlajših osebkov, zaradi preprečitve razpada tropa, kar lahko privede do še večje škode na rejnih živalih). Na območju Alp so trenutno v veljavi tri odločbe za odvzem volka z veljavnostjo do leta 2025.**
4. **Conacija v smislu vzpostavitve območij brez volkov in brez rjavega medveda v skladu s sodno prakso in predpisi trenutno ni možna. Z mehko conacijo v smislu odstrela večjega števila osebkov na območju največjih konfliktov tako za volka kot za rjavega medveda bo MNVP nadaljeval tudi v letu 2024.**
5. **Za večji poseg v populacijo volka iz socio-ekonomskih razlogov na določenih območjih bo MNVP pristopil po prejemu ustrezno argumentirane vloge. Poleg bo tega bo MNVP naročil strokovno ekspertizo o izboljšanju doseganja cilja varstva vrste in sobivanja z ljudmi.**
6. **Poleg izrednih ukrepov odvzema velikih zveri iz narave bomo na MNVP povečali izvedbo preventivnih ukrepov**, kot so preventivno varovanje (sofinanciranje nadstandardnih zaščitnih električnih ograj na MNVP, ukrepi preko MKGP), ozaveščanje, monitoring, odškodninski sistem, izboljšanje stanja in povezanosti habitata.
7. **Za izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzročijo živali zavarovanih vrst, Zakon o ohranjanju narave določa, da je oškodovanec upravičen do povrnitve**

odškodnine v višini dejanske škode. Kjer je varovanje oteženo ali ni možno, bo izplačevanje odškodnin omogočeno. Poleg tega bo MNVP v sodelovanju z MKGP proučil potrebo za prilagoditev obstoječih predpisov.